

Corona in het hospice

Hospice Kromme Rijnstreek handelt snel en adequaat

De eerste coronabesmetting in de provincie Utrecht was in Houten.

Het Hospice Kromme Rijnstreek aldaar neemt hierop meteen de nodige maatregelen. Met succes. Maar het is lastig om nee te moeten zeggen waar het anders bijna altijd ja is.

Door Anja van der Starre

Maandag 2 maart, laat in de avond, gaat binnen het team van Hospice Kromme Rijnstreek – een Bijna Thuis Huis met 24/7 verpleegkundige zorg en vier bedden – de eerste mail met ‘corona’ in de onderwerpregel rond. Bestuursvoorzitter Arie Jan van Winkelhoff vindt het tijd voor actie als die dag bekend wordt dat in Houten de eerste besmetting in de provincie Utrecht geconstateerd is. Naar aanleiding van deze besmetting komen er ook meteen vragen binnen van een verpleegkundige en een zorgvrijwilliger die op skivakantie zijn geweest. Beiden hebben geen gezondheidsklachten, maar vragen zich wel af of het verstandig is te komen werken. De bestuursvoorzitter pakt direct door en overlegt nog diezelfde avond in het hospice met de dienstdoende verpleegkundige, het bestuurslid medische zaken en een van de hospiceartsen. “Hoewel het toen echt nog wel een beetje ver van ons bed leek, besloten we toch tot actie over te gaan om het virus buiten de hospicedeuren te houden”, aldus Petra Blommendaal, een van de twee kaderartsen van HKR. “Bovendien leek het ons goed een crisisteam in het leven te roepen, omdat we al wel vermoedden dat er iets gaande was dat we nog niet in zijn geheel konden overzien.”

Maatregelen

In het overleg worden direct de volgende maatregelen getroffen die door bezoekers én (in)formele zorgverleners nageleefd moeten worden: niemand geeft elkaar nog een hand en iedereen die het hospice betreedt, wast in het toilet in de hal eerst de handen volgens de daar hangende instructie. Mensen die in een risicogebied geweest zijn, mogen het hospice niet betreden. Dat geldt ook voor mensen met koorts en mensen die in contact geweest zijn met een coronapatiënt. Hoesten en niezen binnen het hospice dient in de binnenkant van de elleboog te gebeuren. Voor wat betreft hygiëne wordt

besloten geen (losse) koekjes, drop, snoep en suiker meer in potten aan te bieden. Overal in het gebouw komen flacons met desinfecterende handgel te staan. Na iedere vrijwilligersdienst (van 4 uur) worden de deurklinken en andere contactpunten met een desinfecterend doekje schoongemaakt. Stoffen handdoeken worden vervangen door papieren. Wat betreft het coronagevaar zijn de richtlijnen van de GGD regio Utrecht en het RIVM leidend. Die regels worden ook gehanteerd door Buurtzorg, de organisatie waar het verpleegkundig team van Hospice Kromme Rijnstreek onder valt. De coördinatoren dragen zorg voor communicatie van de genomen maatregelen. Alle vrijwilligers krijgen op 3 maart een e-mail met informatie en instructies; de verpleegkundigen nemen het een en ander voor aanvang van iedere dienst ook nog even door met de vrijwilligers. Ook komt er een bericht op de website van het hospice en hangt er bij de voordeur een aankondiging over de genomen en op te volgen maatregelen. Deze maatregelen gaan dus al een week eerder in dan de befaamde persconferentie waarin Rutte adviseert geen handen meer te schudden (maar dit vervolgens wel zelf met Van Dissel doet).

Corona-overlegteam

Het in het leven geroepen crisisteam (COT) bestaat in eerste instantie uit vijf mensen: de bestuursvoorzitter (tevens microbioloog), het bestuurslid medische zaken (voormalig huisarts en tevens zorgvrijwilliger), een van de kaderartsen en de twee coördinatoren.

Later worden daar nog de tweede kaderarts en een verpleegkundige aan toegevoegd. Petra Blommendaal maakt direct een groepsapp aan. “Zo konden we snel op actuele vragen inspelen, die vanaf toen ook veelvuldig binnenkwamen. Om de grotere lijn goed vast te houden, komt het team daarnaast regelmatig – op gepaste afstand – bij elkaar voor overleg. We hebben het in het begin meteen over het werken met persoonsbeschermende middelen gehad. Hier is uiteindelijk niet voor gekozen, maar we hebben wel werk gemaakt van een voorraad medische mondkapjes, brillen, handschoenen en schorten in een periode dat daar nog moeilijk aan te komen was. Wanneer er in het hospice een verdenking op besmetting zou zijn, zouden we toch beschermd moeten gaan werken. Via Buurtzorg en nog wat

Virtuele tour door het hospice: www.hospicekrommerijnstreek.nl/tour-bezoek-het-hospice-virtueel-neem-een-kijkje-in-het-hospice.

andere kanalen wisten we een voorraadje bij elkaar te sprokkelen.”

Voortschrijdende inzicht

Dat iedereen moet wennen, is duidelijk. Zo wordt er die eerste week per ongeluk nog wel eens een hand geschud. Ook doen mensen wat lacherig over de nieuwe regels, waarvan het nut soms zelfs in twijfel getrokken wordt. De coördinatoren geven uitleg waar nodig en zien toe op naleving van de maatregelen. Het virus roert zich ondertussen flink. De verspreiding van de ziekte COVID-19 wordt op 11 maart officieel als pandemie erkend. Als Nederland half maart de intelligente lockdown inglijdt, zijn in hospice Kromme Rijnstreek de op 2 maart gestelde regels al behoorlijk aangescherpt en uitgebreid. Zo is het advies aan vrijwilligers met een verminderde weerstand of een kwetsbare thuissituatie even niet meer te komen. Bijeenkomsten die niet strikt noodzakelijk zijn, vinden tot nader order niet meer in het hospice plaats. Vanaf 17 maart is er voor het eerst sprake van de anderhalvemeterafstandregel. Een regel die nog steeds zoveel mogelijk wordt gehan-

teerd, behalve bij de verzorging van de gasten. Het bestuurslid medische zaken stelt een uitbraakprotocol op, want al wordt alles in het werk gesteld het virus buiten de deur te houden, een besmetting is niet uit te sluiten. Dan dient er wel direct adequaat gehandeld te worden. Het aanpassen en bijstellen van de regels vindt in maart en april nog diverse keren plaats op basis van de landelijke richtlijnen én voortschrijdend inzicht. Lange tijd worden er bijvoorbeeld geen kinderen in het hospice toegelaten, omdat gedacht wordt dat zij het virus zonder zelf klachten te hebben makkelijk kunnen overdragen. Vanaf 22 april wordt die regel geschrapt, omdat de minister-president een dag eerder in zijn persconferentie had gemeld, dat kinderen hierin juist een verwaarloosbare rol spelen. Alle wijzigingen op de regels en andere relevante informatie worden iedere vrijdagmiddag via een overzichtelijke updatemail aan alle vrijwilligers gecommuniceerd.

Impact

Dat de maatregelen op iedereen in het hospice impact hebben, is duidelijk. Gasten en hun naasten

Adobe Stock

Adobe Stock

tonen begrip, maar vinden de beperkingen die aan het ontvangen van bezoek worden gesteld, uiteraard lastig. Ook het team zelf ervaart dat zo. Nee moeten zeggen waar het anders bijna altijd ja is, schuurt met de missie van het hospice.

Vanaf het begin is duidelijk dat het team het hospice open wil houden om de zorg aan terminaal zieke mensen in een veilige, coronavrije omgeving te waarborgen. Strenge maatregelen dus voor wat betreft hygiëne, maar ook ten aanzien van bezoek. Er wordt wel steeds geprobeerd maatwerk te leveren door de meest nabije kring van de gast in het appartement toe te laten, met een maximum van twee bezoekers per keer. Daarnaast is een beperkt aantal bezoekers op het terras van ieder appartement mogelijk, omdat die buitenom bereikbaar is. Het is continu zoeken naar de balans tussen wat menselijk en wat wenselijk is. Het belang van de gasten weegt zwaar, maar er is ook een verantwoordelijkheid naar het team van vrijwilligers, verpleegkundigen en coördinatoren. Ook zij moeten veilig hun werk kunnen blijven doen. Zo'n twintig zorgvrijwilligers, bijna een kwart van het geheel, zien zich vanaf half maart door de eigen situatie helaas genoodzaakt even niet meer te komen. Gelukkig leidt dit niet tot druk op het rooster, omdat andere vrijwilligers door de

Anja van der Starre is een van de twee coördinatoren van Hospice Kromme Rijnstreek in Houten.

maatregelen meer ruimte in de agenda hebben en dus vaker een dienst kunnen doen. Vrijwilligers die niet werken, bieden hun diensten soms op een andere manier aan. Zo worden er heel wat pannen versgekookte soep aan de deur in ontvangst genomen.

Sinds begin juni is de meerderheid van de zorgvrijwilligers weer aan de slag.

Spannend

Wanneer er een nieuwe gast naar het hospice wil komen, vraagt het team goed uit op gezondheidsklachten die mogelijk aan COVID-19 gerelateerd zijn. Bij twijfel wordt voor opname een test gevraagd. Twee gasten zijn tijdens hun verblijf in het hospice getest. Eén gast begon een week of drie na opname flink te hoesten, de ander kreeg plotseling koorts. Beide keren bood het uitbraakprotocol houvast. Totdat de testuitslag er was, betekende dit concreet: geen vrijwilligers meer op het appartement van de gast; arts en verpleegkundige betreden het appartement alleen nog volledig beschermd en de gast mocht geen bezoek ontvangen. Het was een hele opluchting dat de uitslag beide keren snel binnen was en negatief bleek te zijn.

Blommendaal en de coördinatoren realiseren zich dat het nog te vroeg is om te verslappen, maar zijn niet ontevreden over hoe ze de eerste drie maanden zijn doorgekomen. Blommendaal: "We zijn er wonderwel in geslaagd om de liefdevolle zorg aan terminaal zieke mensen onverminderd en veilig door te laten gaan. Alle waardering voor al die mensen die hun steentje daaraan – veelal als vrijwilliger – hebben bijgedragen. Heel bijzonder om te zien hoe verantwoordelijk iedereen zich voelt. Het is echt niet altijd eenvoudig om persoonlijke behoeftes langere tijd ondergeschikt te laten zijn aan het grotere plaatje. Dat vraagt echt wel wat van een team. Terug naar normaal zal helaas nog wel even duren. Dat is jammer want juist in een hospice wil je mensen graag binnen anderhalve meter nabij kunnen zijn. Gelukkig geven onze gasten en hun families nog steeds aan warmte en compassie te ervaren. En dat ze er binnen de beperkingen ook met elkaar echt het beste van maken, het accepteren zoals het is, dat is niet alleen ontroerend, maar ook een voorbeeld en drijfveer voor ons allen." ●